

Introduktion og brugervejledning

Manual Ability Classification System (MACS) beskriver hvordan børn med cerebral parese (CP) bruger deres hænder til at håndtere genstande i daglige aktiviteter. MACS beskriver fem niveauer. Niveauerne er baseret på barnets evne til at håndtere genstande på eget initiativ, samt deres behov for assistance eller tilpasning for at kunne udføre manuelle aktiviteter i hverdagen. MACS brochuren beskriver også forskellene mellem de forskellige niveauer for at gøre det lettere at fastslå, hvilket niveau der bedst beskriver barnets evne til at håndtere genstande.

De genstande der refereres til, er dem som er relevante og passer til barnets alder og som benyttes ved for eksempel spisning, påklædning, leg, tegne eller skrivning. Det er genstande i barnets nærhed, som beskrives i modsætning til genstande som ikke er inden for rækkevidde. Genstande som bruges i mere avancerede aktiviteter, som kræver specielle færdigheder som f. eks at spille et instrument er ikke indbefattet.

Når barnets MACS niveau skal fastslås, skal det niveau vælges som bedst beskriver barnets normale udførelse, i hjemmet, i skolen og i fritiden. Barnets motivation og kognitive evner påvirker også evnen til at håndtere genstande og påvirker derved MACS niveauet. For at få kendskab til hvordan barnet håndterer forskellige genstande i hverdagen er det nødvendigt, at spørge nogen som kender barnet godt. Formålet med MACS er at klassificere hvad barnet normalt gør, ikke barnets bedst mulige udførsel i specifikke test situationer.

MACS er en funktionsbeskrivelse, der kan bruges som et supplement til diagnosen CP og dets undergrupper. I MACS vurderes barnets samlede evne til at håndtere genstande i hverdagen, ikke funktionen i hver hånd for sig eller kvaliteten af f. eks barnets greb. MACS tager derfor ikke hensyn til forskel i funktionen mellem de to hænder, men vurderer hvordan barnet håndterer alderssvarende genstande. Det er heller ikke meningen at MACS skal bruges til at forklare underliggende årsager til nedsat manuel formåen.

MACS kan anvendes til børn fra 4 til 18 år, men vurderingen må sættes i relation til det enkelte barns alder. Der er oplagt forskel på, hvilke genstande det kræves, at en 4 - årig skal håndtere sammenlignet med en teenager. Det samme gælder for selvstændighed; det lille barn har behov for mere hjælp og opsyn end det ældre barn.

MACS dækker hele spektret af funktionsnedsættelser, der findes blandt børn med CP og inkludere alle underdiagnoserne. Enkelte underdiagnoser forekommer på alle MACS niveauer, som for eksempel bilateral CP, mens andre forekommer på færre niveauer som for eksempel unilateral CP. Niveau 1 inkluderer børn med mindre begrænsninger, mens børn med omfattende funktionsnedsættelser oftest vil befinde sig på niveau IV og V. Hvis børn uden funktionsnedsættelser skulle klassificeres i henhold til MACS ville et niveau "0" være nødvendig.

Hvert niveau omfatter børn med relativ varieret funktion. Det er usandsynligt at MACS er sensitiv nok til at måle ændringer efter interventioner, MACS niveauerne er sandsynligvis stabile over tid.

De fem niveauer i MACS udgør en ordinal skala, hvilket betyder at afstanden mellem niveauerne ikke nødvendigvis er lige store og at børn med cerebral parese ikke er jævnt fordelt over de fem forskellige niveauer.

oversat: Line Zacho Petersen og Betina Rasmussen

Eliasson AC, Krumlind Sundholm L, Rösblad B, Beckung E, Arner M, Öhrvall AM, Rosenbaum P. The Manual Ability Classification System (MACS) for children with cerebral palsy: scale development and evidence of validity and reliability *Developmental Medicine and Child Neurology* 2006 48:549-554

E-mail: Ann-Christin.Eliasson@ki.se www.macs.nu

Manual Ability Classification System for børn med cerebral parese 4-18 år

Mac er et redskab til at klassificere, hvordan børn med cerebral parese håndterer genstande i daglige aktiviteter

- **Mac** har til hensigt at give en samlet vurdering af begge hændernes medvirken i aktiviteter, ikke hver hånd for sig
- **Mac** har til hensigt at fastsætte det niveau, som bedst modsvarer barnets almindeligste udførsel, i hjemmet, skolen og i fritiden.
- **Mac**' niveau bestemmes ud fra kendskab til, hvordan barnet fungerer i hverdagen. Det kan ikke vurderes gennem en specifik testning, men ved at stille spørgsmål til en som kender barnet godt.
- For at bestemme **Mac**' niveau skal håndtering af genstande vurderes ud fra et aldersrelateret perspektiv.

2005 opdateret 2010

Hvad skal du vide for at bruge MACS?

Hvordan barnet håndterer genstande i vigtige hverdagsaktiviteter som for eksempel i leg og fritid, ved måltider og ved af- og påklædning.

I hvilke situationer er barnet selvstændigt og i hvor høj grad er der behov for hjælp og eller tilpasninger?

- I. **Håndterer genstande let og med godt resultat.**
Ingen eller små begrænsninger i forhold til med lethed at udføre opgaver, som kræver hurtighed og præcision. Eventuelle begrænsninger i at håndtere genstande har ingen betydning for barnets selvstændighed i daglige aktiviteter.
- II. **Håndterer de fleste genstande, men med noget begrænset kvalitet og/eller hurtighed.** Visse aktiviteter bliver eventuelt undgået eller kan kun udføres med en vis vanskelighed. Kan anvende alternative metoder, men evnen til at bruge hænderne begrænser sædvanligvis ikke barnets selvstændighed i daglige aktiviteter.
- III. **Håndterer genstande med vanskelighed og har behov for hjælp til at forberede og/eller tilpasse aktiviteter.** Udførelsen går langsom med begrænset succes i forhold til kvalitet og kvantitet. Aktiviteter som er blevet forberedt eller tilpasset kan udføres selvstændigt.
- IV. **Håndterer et begrænset udvalg af lethåndterlige genstande i tilpassede situationer.** Udfører dele af en aktivitet med anstrengelse og begrænset succes. Har kontinuerlig behov for støtte og hjælp af andre og/eller tilpasset udstyr for at udføre dele af en aktivitet.
- V. **Håndterer ikke genstande og meget begrænset evne til at udføre selv enkel håndtering.** Er helt afhængig af assistance.

Forskellen mellem niveau I og II

Børn på niveau I kan have begrænsninger i forhold til at håndtere meget små, tunge eller skrøbelige genstande, som kræver god finmotorisk kontrol eller effektiv koordinering mellem hænderne. Begrænsninger kan også gælde udførelsen i nye og uvante situationer. Børn på niveau II udfører stort set samme aktiviteter som børn på niveau I, men udførelsen er af dårligere kvalitet eller går langsommere. Funktionelle uligheder mellem hænderne kan begrænse effektiviteten i udførelsen. Børn på niveau II forsøger ofte at forenkle håndteringen ved f. eks at benytte ydre støtte i stedet for at bruge begge hænder.

Forskellen mellem niveau II og III

Børn på niveau II håndter de fleste genstande selv om udførelse går langsommere og med nedsat kvalitet. Børn på niveau III har ofte behov for hjælp til at forberede en aktivitet og/eller tilpasse miljøet, fordi deres evne til at række frem til og håndtere en genstand er begrænset. De kan ikke udføre visse aktiviteter, og deres selvstændighed er afhængig af, hvor meget støtte de får af omgivelserne.

Forskellen mellem niveau III og IV

Børn på niveau III kan udføre udvalgte aktiviteter, hvis situationen forberedes og de får vejledning og god tid. Børn på niveau IV har kontinuerlig behov for hjælp undervejs og kan kun deltage meningsfuldt i dele af en aktivitet.

Forskellen mellem niveau IV og V

Børn på niveau IV udfører dele af en aktivitet, men har kontinuerlig behov for hjælp. Børn på niveau V deltager højst med enkle bevægelser i specielle situationer ved f.eks at trykke på en knap eller af og til at holde mindre krævende genstande.